

لیکونکی: بریت کرشاو (Brett Kershaw)
منبع اودخپریډو نیټه: انټی وار «2021-10-09» .
ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل» .

واشنگټن په افغانستان کی رضایت دحالت غوښتنه کوي

Washington Demands Acquiescence in Afghanistan

جگړې او شخړې په ندرت سره د عادي خلکو ژوند ته گټه رسوي. په حقیقت کې ، د جگړې طبیعت ویجاړونکی دی. د افغانستان په قضیه کې ، یوځل چې د متحده ایالاتو جگړه او اشغال پای ته ورسید ، د هیواد په اقتصاد کې هر ډول فریب لرونکی ثبات یا ژوند هم سقوط وکړ .

شمیرې او احصایې یوازې د جگړې وروسته افغانستان د انساني وضعیت په بیانولو کې دومره لرې ځي. د ملگرو ملتونو د پراختیا پروگرام د سپتمبر په میاشت کې راپور ورکړ چې د افغانستان د نفوس سلنه په فقر کې ژوند کوي ، 97 سلنه یې په خطر کې دي. شاوخوا 14 ملیونه افغانان د قحطۍ له خطر سره مخ دي ، د سختې وچکالی له امله چې په دریو کلونو کې د دوهم ځل لپاره ملت ته رسیدلی ، د پنځه ملیونو څخه کم عمر

لرونکي یو ملیون ماشومانو کې د خوارځواکي خپریدو گواښ کړی. ډیری نفوس نشي کولی خوارو او اوبو ته لاسرسی ومومي، بانکونه سقوط کوي، او د هیواد مالي سیستم ویجاړ شوی. د طالبانو نوی رژیم پرانستل او د امریکا یی جگړې پای ته رسیدو سره سره، د داعش خراسان تر بیرغ لاندې د نامعلوم حد پورې د ترور گواښ لاهم دوام لري. د مسلو د لا خرابولو لپاره، د **کوویډ** گواښ هم شتون لري په کافي اندازه تمویل شوي او پرمختللي روغتیا چمتو کونکي د ملیونونو خلکو لپاره مؤثر پاملرنې تمه نشي کولی.

دسیگار د راپور له مخې چې د جولای په میاشت کې خپور شو، د القاعده او طالبانو د اورپکې په وړاندې د جگړې په جریان کې، واشنگتن په افغانستان کې د ملت جوړونې هڅو لپاره په سلگونو ملیاردونه مرستې او بیا رغونې مصرف کړي. د متحده ایالاتو د حکومت لخوا تکراري کلني تخصیصات په افغاني ټولنه کې په پرمختللي ډول وده او ساتنه کوي، د زیربناوو او دولتي جوړښت څخه تر امنیت پورې هرڅه پوښي په 2015 او 2016 کې په افغانستان کې د پخواني **سفیر مایکل مکینلي** په وینا، د افغانستان شاوخوا **80** سلنه بودیجه د نړیوالو تمویل کونکو او د نړیوالې پراختیا لپاره د متحده ایالاتو ادارې لخوا تمویل شوې. هرکال، کانگرس د افغانستان نوي ډیزاین شوي مرکزي سیستم ته پراخه اندازه پانگه او مرستې ځانگړې کړې یو مرکزي شوی سیستم چې اوس د واشنگتن د ډلې لخوا کنترول کیږي د شل کلونو لپاره یې پروړاندې مبارزه کړې.

په واشنگتن کې مشران په کلکه باور لري چې دوی به د یو څه مودې لپاره د افغانستان په حکومت کې یو ډول تلپاتې نفوذ ولري "دا انگیرنه"، لکه څنګه چې **بایدن** په خپله وتلو وینا کې ارزولی و، "دا چې افغان حکومت به وکولی شي د نظامي وتلو څخه وروسته د یوې مودې لپاره وساتي"، ریښتیا ندي طالبان سمدستي کابل ته ورغلل، او په نهایت کې د کابل له هوایی ډگر بهر د خلکو د کنترول ځینې برخو په ورکولو سره د امریکا د وتلو وروستی هڅو یوه شتمني شوه. کله چې پلان مات شو او د امریکا پلوه شتون له مسؤلیت څخه وتښتید، واشنگتن د عمل بله لاره غوره کړه. د متحده ایالاتو تر ملاتړ لاندې رژیم له نسکورېدو دوه ورځې وروسته، د سپینې ماڼۍ یوه نامعلوم چارواکي واشنگتن پوست ته وویل چې "د متحده ایالاتو کوم مرکزي بانک شتمنی چې په متحده ایالاتو کې لري طالبانو ته به نه وړاندې کیږي".

په سیاسي واک کې د طالبانو له بیا راژوندي کیدو وروسته په ورځو او اونیو کې، دغې ډلې د افغانستان په مرکزي بانک کې د میلیارډونو ډالرو په ارزښت زیرمو او شتمنیو ته لاسرسی رد کړ. شاوخوا 10 ملیارد ډالر په ناڅاپي ډول په نیویارک کې د فدرال ریزرو بانک لخوا نیول شوي، سربیره پردې په سویس کې په نړیوالو حسابونو کې د 1.3 ملیارد ډالرو نورو زیرمو ساتل شوي. د پیسو نړیوال وجهي صندوق، د متحده ایالاتو حکومت فشار ته په ځواب کې، د طالبانو رژیم ته شاوخوا په ملیونو ډالرو نوي زېرمې رد کړې او د مرستې نورې لارې یې وتړلې. **اجمل احمدی**، د مرکزي بانک پخواني سرپرست، اټکل

وګر چې طالبان د افغانستان د مالي زیرمو شاوخوا 0.1-0.2 سلنه کنټرول لري ، او دوی د روان اقتصادي او بشري کرکيچ کمولو لپاره هیڅ شی نه پریري چې واشنګټن رامینځته کړی .

دلته مسله دا ده چې واشنګټن د دې ګډوډۍ عادلانه برخه اخیستی او اوس نه غواړي د کومې درملنې چمتو کولو کې مرسته وکړي.

سپینه مانی د جګړې له لاسه ورکولو راهیسې دوامداره لیکه لري. طالبان باید د واشنګټن باور ترلاسه کړي . د بهرنیو چارو وزیر **انتوني بلینکن** وویل ، " هر مشروعیت او هر ډول ملاتړ باید ترلاسه شي. " واشنګټن به د داسې رژیم ملاتړ ونکړي چې د مقرراتو پر اساس امر ته لور واک نه وړاندې کوي او "د [واشنګټن] ملي ګټو ته د ودې لپاره" په بشپړه توګه همکاري وکړي. تر هغه چې طالبان په نهایت کې د دې خپلواکه معیار سره سم ژوند وکړي ، دوی سره به د یو ریښتیني حکومت په توګه چلند ونشي. " دا زموږ روښانه ګټه ده ، " **جین ساکی** وویل ، " او بیا ، زموږ ظرفیتونه له افاق څخه ډیر ظرفیت لري ، چې په پایله کې یې تیره اونۍ دوه داعش ترهګر ووژل ، " **د زمري احمدي** او نورو بې ګناه ملکي وګړو په اړه وویل. د اګست په «۲۹» مه ووژل شو

په هر صورت ، ایا طالبانو ترډیره د واشنګټن غوښتنو ته غاړه نه ده ایښې؟ دوی د وتلو پرمهال کې د جمعیت یا خلکو د کنټرول په برابرولو او یا تنظیمولو کې مرسته وکړه ، د کلیو په اوږدو کې د مخالفینو پر وړاندې د پاکولو ترسره کولو ته نه و تللي ، او د امریکایي ځواکونو له وتلو وروسته امریکا یا نو او افغان متحدینو سره د هیواد پرېښودو کې مرسته کړې. دوی د داعش خراسان ترهګرو سره هم مبارزه کوي. باور لاهم ترلاسه شوی ، په هر صورت واشنګټن باید په افغانستان کې پر خلکو دومره واک ونه لري. په خواشینۍ سره ، امریکا ، په لویه برخه کې ، پدې وضعیت کې د دوی په ایښودو کې مهم رول لوبولی. دا اړیکه یو له خیریه مرستو څخه نده ، مګر یو له تسلط څخه. حکومتونه ، د متحده ایالاتو په شمول ، کولی شي د بشري نا ورین مخه نیولو کې د مرستې لپاره لویې مرستې ته دوام ورکړي ، مګر دا ګټورې هڅې ، چې امید لري د غلو او جنګسالارانو جیبونه بډای نه کړي ، یوازې د تیرو په توګه کار کوي چې له هغې څخه ډیرې مرستې کیدی شي. توزیع شوی .

طالبان اوس په افغانستان کې واکمن رژیم دی. دا د نوي تاسیس شوي مرکزي ملت دولت واکمن طبقه ده ، د ځینې ځانګړتیاو څخه. البته ، دوی ښه هلکان ندي. مګر واشنګټن په سیمه کې د نورو رژیمونو سره پراخه اړیکې شریکوي چې نا وړه ظلمونه کوي. دا وضعیت څنګه توپیر لري؟ نور حکومتونه له نوي افغان حکومت سره د لومړنیو اړیکو ټینګولو ته رسېدلي - نور څه باید وشي؟

سیاسي واک د نړیوالو قاونونو احکامو او کوچنیو شوراګانو له مشروعیت څخه نه تیرېږي. د بهرنی سیاست یوه هوبنیا ر پریکړه ممکن د وضعیت ریښتیني حالت درک کړي. پدې وخت کې ، له طالبانو سره یو ډول همکاري اړینه ده. که د جنګ خپلو افغانانو رنځ کمول د واشنګټن د بهرنی سیاست ګټو ته کوم اهمیت ولري ، نو دا ممکن د هر چا ګټو ته په خدمت کې وي ترڅو په واک کې رژیم سره اړیکې ټینګې کړي. د افغانستان د شتمنیو نه کنګل کول او د واشنګټن د بندیز رژیم پای ته رسول به خالص مثبت تولید یا اغیزی وکړي ، ځکه هر هغه څه چې واشنګټن یې په اړه خبرې کوي په چټکۍ سره کم

شوي. لدې پرته چې لویدیځ یو ځل بیا دطالبا نو نیولو ته چمتو نشي ، دا ممکن وخت وي چې د دوی پیژندل پیل شي . پدې وخت کې دا روښانه ده چې څه پیښیږي: پرته له بهرنی مرستې او ملاتړ ، شخصي پانګوونې ، او د لویدیځ امنیت حرمت ، د افغانستان اقتصاد اوس د ناورین په څنډه کې پروت دی. او په خواشینۍ سره ، په افق کې د نغد و پیسو او پانګو ډک ډفل کڅوړې ندي ، مګر د متحده ایالاتو هر اړخیز ممکن د بي پیلوټه الوتکې ځواک وي .

دواشنگټن امپریالي سيا ستونو په مینځني ختیځ او افریقا کې لویه تباهي رامینځته کړې . جګړو ټولني تباہ کړي او فساد يې تبلیغ کړی . دوی هغه شرایط هم رامینځته کړي چیرې چې په عراق ، سومالیا ، یمن ، سوریه ، لیبیا او افغانستان کې ډله ایز قحطی ملیونونه خلک وژلي او د کولرا او تیفایډ لپاره زمينه برابروي لکه د 1821 په څیر خبریږي ؟ حتی د دې ټولو وروسته ، واشنگټن لاهم غوښتنه کوي چې باور باید ترلاسه شي.

دلیکونکی په اړین څوکرښي:

بریت کیرشا یو ځوان خپلواک لیکوال ، تاریخ لیکونکی او د NewPublicForum.com جوړونکی دی - یو س ایت چې د ایدیولوژیک خبرو اترو هڅولو ، د هیټروډوکس نظریا تو سا تلو او د کارپوریت مطبوعاتو لپاره بدیل چمتو کولو لپاره رامینځته شوی . د فیسبوک ټویټر واټس اپریډیټ لینک شوی ان تمبلر بریننالیک چاپ ټیلین.

----- **په درناوی «13-10-2021»**